

Handläggare
Sigurdson Björn
Hannes Vidmark

Datum
2016-10-04

Diarienummer
KSN-2016-1461

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
Klimatenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över remiss: Miljömålsberedningens delbetänkande med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47)

Ert diarienummer: M2016/01735/Kl.

Uppsala kommun lämnar följande yttrande över Miljömålsberedningens delbetänkande en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige SOU 2016:47.

Övergripande synpunkter

Uppsala kommun var positiv till förslagen i Miljömålsberedningens första betänkande och instämde, med några viktiga undantag, i bedömningar, slutsatser och resonemang. Kommunen är också mycket positivt till utgångspunkter och förslagen i det andra betänkandet som nu är aktuellt. Helheten i de båda betänkandenas förslag ligger mycket nära de slutsatser som kommunen själv har dragit om nödvändigheten av kraftig ambitionshöjning i svensk klimatpolitik.

Kommunen instämmer i att det behövs ett snabbt genomslag i samtliga politikerområden, samhällssektorer och nivåer. Beredningens förslag ligger också i linje med det arbete som kommunen själv bedriver för att nå sina klimatmål.

Förslagen är generellt brett formulerade och flera fall är de inte färdigutredda. Det innebär att arbete återstår innan alla förslag kan genomföras. Eftersom tiden är knapp är det angeläget att de utredningar som föreslås genomförs med högsta prioritet. I avvaktan på de utredningarna bör de konkreta åtgärdsförslag som redovisats genomföras så snart som möjligt.

Beredningen har på ett bra sätt tagit in det lokala och regionala perspektivet och erkänner kommuners arbete som centralt i omställningen. De förslag som ges för stöd till kommunerna är värda att bereda vidare. Särskilt välkomnar kommunen utökade beslutsbefogenheter och en utökning av miljözonsbegreppet till att omfatta även lätta fordon och klimataspekter.

Kommunen välkomnar en uppdaterad luftvårdsstrategi och att klimat- och luftvårdsstrategierna stödjer varandra. En brist i dagen arbete med miljömålet Frisk luft är att det finns ett stort glapp mellan målen och normerna. Både åtgärder och kommunikation är i dag helt fokuserat på normvärdena på enstaka gator. Målen har inte fått genomslag. Inom arbetet med miljö kvalitetsnormer för vatten sker en successiv skärpning av normerna. Kommunen anser att möjligheten att införa en successiv skärpning av normerna även inom luftområdet borde utredas.

Ett av de föreslagna etappmålen för luftföroreningar som beredningen föreslår lyder:

Andelen persontransportresor med kollektivtrafik, cykel och gång i Sverige ska vara minst 25 procent 2025, uttryckt i personkilometer, i riktning mot målet att på sikt fördubbla marknadsandelen för gång-, cykel-, och kollektivtrafik.

Etappmålet är inriktat på att begränsa utsläpp från vägtrafik i större tätorter, men målet är satt för hela Sverige. I Uppsala är andelen kollektivtrafik, cykel och gång redan idag avsevärt mycket högre än de föreslagna 25 procenten. I förslag till Uppsalas Översiktsplan 2016 finns målet 75 procent senast 2050. Som målet nu är formulerat riskerar det att bli verkningslöst och till och med kontraproduktivt. Uppsala kommun föreslår att målet avgränsas till större städer. En sammanställning av nuvarande situation för de 15 största städerna behöver tas fram. Utifrån den sammanställningen sätts sedan utmanande och relevanta mål. Det behövs olika målsättningar för olika förutsättningar. I den här frågan innebär det att det görs skillnad på städer och landsbygd.

Uppsala kommun föreslår att regeringen, inom ramarna för den nya nationella klimatlagen, inför ett ramverk riktat till kommunal nivå. Det behöver upprättas lokala klimatfärdplaner och det behövs krav på mål som ligger i linje med det nationella långsiktiga klimatmålet eller bättre. Det behövs också bättre uppföljning för att se hur målen uppfylls.

- Inför krav i klimatlagen om att kommunerna, inom ramen för det kommunala självstyret, ska bidra till det Svenska klimatmålet genom att redovisa klimatfärdplaner och måluppfyllelse för kommunens geografiska område.
- Utveckla de dataunderlag som den nationella nivån tillhandahåller för det lokala och regionala klimatarbetet.

Uppsala kommun anser att det är viktigt att Miljömålberedning förslag genomförs skyndsamt och att fortsatt arbete prioriteras. Nedan beskriver kommunen områden där beredningens förslag kan kompletteras eller skärpas.

Uppsala kommuns mål är att vara klimatpositivt från 2050 och framåt.

- Sätt ett målar och ett mål för negativa svenska inhemska utsläpp.
- Sätt målar för när olika sektorer senast ska ha upphört att släppa växthusgaser.

Uppsala kommun har satt målet att lokalt vara fossilfritt 2030.

- Utred möjligheterna med av ett förbud mot bensin och diesel i fordon och arbetsmaskiner 2030.
- Utred hur den nationella nivån kan ge stöd till de kommuner som vill gå längre än transportmålet med en minskning på 70 procent till år 2030.

Chalmers visar i en rapport till Naturvårdsverket att klimatpåverkande utsläpp från svenskarnas utrikes flygresor 2045 riskerar att vara lika stora som övriga samlade inhemska utsläpp om inget görs. Efter 2045 överstiger utsläppen från utrikes flyg de inhemska utsläppen.

- Sätt ett separat mål för internationellt resande. Ge ansvariga myndigheter uppdrag att fortsatt utreda möjliga styrmedel för att minska utsläppen.

Det finns tillräckligt dataunderlag för att sätta ett indikativt mål på klimatpåverkan ur ett konsumtionsperspektiv. Genom att sätta ett mål triggas en utveckling mot bättre dataunderlag som bland annat kan användas av kommuner, organisationer och företag som på frivillig väg vill minska konsumtionsutsläppen.

- Komplettera regeringens nya Strategi för en hållbar konsumtion med ett separat klimatmål för konsumtionsutsläpp. Ge ansvariga myndigheter uppdrag att fortsatt utreda möjliga styrmedel för att minska utsläppen.

Uppsala kommuns mål är att nå 100 procent ekologiska livsmedel i kommunalt finansierade verksamheter. Miljömålsberedningen lyfter fram att jordbruken bör kunna utvecklas till att bli mindre av en källa för klimatpåverkan och i stället aktivt börja öka inlagringen av kolmaterial. De åtgärder som nämns är självklara delar i ett ekologiskt lantbruk. Det ekologiska lantbruket som är under utveckling, har stora möjligheter att förstärka flera olika klimatt fördelar. Ekologiskt jordbruk är också en åtgärd för att klara målen för giftfri miljö och biologisk mångfald. Det innebär också ett mer resilient och robust jordbruk. Alla är viktiga delar i att klara klimatmålet och ett förändrat klimat.

- Handelsgödsel och andra insatsvaror med stor klimatpåverkan behandlas nu inom sektorn ”industri” istället för i sektorn ”lantbruk etc”. Det gör att det inte blir någon helhetssyn på livsmedelsproduktionen och klimatpåverkan och möjliga lösningar vilket inte gynnar omställningen till ett hållbart lantbruk.

Det är bra att beredningen tydligare lyfter fram utmaningen med fossil plast i avfallsförbränningen. Mängden plast ökar. De strategier som föreslås, avfallspolitik, resurseffektivitet och bioekonomi, är centrala. Beredningen lägger till att det är viktigt att styrningen av kommunalt ägda avfallsförbränningsanläggningar bedrivs efter hållbara principer. Uppsala anläggning för avfallsförbränning ägs av staten via Vattenfall. Uppsala kommun anser det självklart att samtliga anläggningar oavsett ägare ska styras hållbart.

- Låt utreda förslag på utfasning av fossila plastmaterial, och för vilka kritiska tillämpningar som fossil plast om inte alternativ finns, kan få användas.
- Ge Vattenfall tydliga ägardirektiv utifrån beredningens beskrivning av utmaningen med plast.

Miljömålsberedningen föreslår en genomgång av samtliga politikområden för att undanröja hinder och främja en utveckling för lägre utsläpp. Det är bra. Uppsala kommun anser att till exempel att det behövs en genomgång av EU:s strukturfonder. Kommunens erfarenhet är att det ofta inte är ett direkt krav att analysera miljö- och climateffekten, än mindre integrera den i projektet. I de fall miljöaspekter finns med, anges ambitionen ofta i brödtext men utan skarpa krav på projektets miljöeffekt, vare sig i genomförande eller i redovisning av projektet.

- Ställ tvingande krav på klimatanalys och integrering av klimat i strukturfonderna och andra utlysningar.

Arbetena med klimatanpassning och klimatåtgärder sker i dag ofta som separata områden. Uppsala kommuns erfarenhet är att det ur både resurs- och resultatsynpunkt ger stora fördelar att samordna arbetena.

- Integrera strategier och åtgärder för klimatanpassning och klimatåtgärder i syfte att få synergivinster och undvik kontraåtgärder.

Kommunstyrelsen

Marlene Burwick
ordförande

Ingela Persson
sekreterare